Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

21. března 2019 *

„Řízení o předběžné otázce – Zadávání veřejných zakázek – Směrnice 2014/24/EU – Článek 10 písm. h) – Zvláštní výjimky pro veřejné zakázky na služby – Služby civilní obrany, civilní ochrany a prevence nebezpečí – Neziskové organizace nebo sdružení – Služby sanitní přepravy pacientů – Kvalifikovaná sanitní přeprava“

Ve věci C-465/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 12. června 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 2. srpna 2017, v řízení

Falck Rettungsdienste GmbH,

Falck A/S

proti

Stadt Solingen,

za přítomnosti:

Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV,

Malteser Hilfsdienst eV,

Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Solingen,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Vilaras, předseda čtvrtého senátu vykonávající funkci předsedy třetího senátu, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan a D. Šváby (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. září 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Falck Rettungsdienste GmbH a Falck A/S P. Fritonem a H.-J. Prießem, Rechtsanwälte,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Stadt Solingen H. Glahs, Rechtsanwältin, jakož i M. Kottmannem a M. Rafiim, Rechtsanwälte,

– za Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV J.-V. Schmitzem a N. Lengerem, Rechtsanwälte, jakož i J. Wollmann, Rechtsanwältin,

– za Maltaser Hilfsdienst eV W. Schmitz-Rodem, Rechtsanwalt,

– za Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Solingen, R. M. Kieselmannem a M. Pajunkem, Rechtsanwälte,

– za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jako zmocněnci,

– za rumunskou vládu C.-R. Canțărem a R. H. Raduem, jakož i R. I. Hațieganu a C.-M. Florescu, jako zmocněnci,

– za norskou vládu M. R. Norum a K. B. Moen, jako zmocněnkyněmi,

– za Evropskou komisi A. C. Becker, jakož i P. Ondrůškem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. listopadu 2018,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 10 písm. h) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. 2014, L 94, s. 65).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Falck Rettungsdienste GmbH a Falck A/S na straně jedné a Stadt Solingen (město Solingen, Německo) na straně druhé, jehož předmětem je přímé zadání zakázky „Záchranná služba v Solingenu – číslo projektu V16737/128“, části 1 a 2 (dále jen „sporná zakázka“) bez předchozího zveřejnění oznámení o zakázce v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Právní rámec

Směrnice 2014/24

3 Body 28, 117 a 118 odůvodnění směrnice 2014/24 uvádějí:

„(28) Tato směrnice by se neměla vztahovat na některé pohotovostní služby, pokud je poskytují neziskové organizace nebo sdružení, neboť v případě, že by poskytovatelé těchto služeb museli být vybíráni v souladu s postupy stanovenými v této směrnici, by bylo obtížné zachovat zvláštní povahu těchto organizací. Tato výjimka by však neměla jít nad rámec toho, co je nezbytně nutné. Proto by mělo být výslovně stanoveno, že služby sanitní přepravy pacientů být vyjmuty nesmí. V této souvislosti je dále nutné vyjasnit, že sanitní služby nejsou ve společném slovníku pro veřejné zakázky součástí kategorie CPV [*Common Procurement Vocabulary*; ‚Společný slovník pro veřejné zakázky‘] 601 ‚Služby silniční dopravy‘, nýbrž třídy 8514. Mělo by proto být vyjasněno, že na služby kódu CPV 85143000-3 spočívající výlučně ve službách sanitní přepravy pacientů by se měl vztahovat zvláštní režim pro sociální a jiné zvláštní služby (dále jen

‚zjednodušený režim'). Ten by se v důsledku toho vztahoval i na veřejné zakázky na poskytování sanitních služeb obecně, pokud by hodnota služeb sanitní přepravy pacientů převyšovala hodnotu ostatních sanitních služeb.

[…]

(117) Ze zkušeností vyplývá, že u řady jiných služeb, jako jsou záchranné služby, hasičské služby a vězeňské služby, je určitý přeshraniční zájem přítomen obvykle pouze od chvíle, kdy dosáhnou dostatečného kritického množství z důvodu jejich poměrně vysoké ceny. V rozsahu, v jakém nejsou z působnosti této směrnice vyjmuty, by uvedené služby měly být zahrnuty do zjednodušeného režimu. Jestliže je jejich poskytování skutečně založeno na veřejných zakázkách, jiné kategorie služeb, jako jsou vládní služby nebo poskytování služeb společnosti, by v obvyklých podmínkách pravděpodobně představovaly přeshraniční zájem až od finančního limitu 750 000 [eur], a měly by tedy podléhat pouze zjednodušenému režimu.

(118) Za účelem zajištění nepřetržitosti veřejných služeb by tato směrnice měla umožnit, aby mohla být účast v zadávacích řízeních na některé služby v oblasti zdravotní péče, sociální péče a kultury vyhrazena určitým organizacím, u nichž zaměstnanci mají podíl na vlastnictví či aktivně se účastní jejího vedení, a stávajícím organizacím, jako jsou družstva, aby se podílely na poskytování těchto služeb koncovým uživatelům. Toto ustanovení je svým rozsahem omezeno výlučně na některé služby zdravotní péče, sociální péče a související služby, některé vzdělávací služby, knihovnické, archivářské, muzejní a jiné kulturní služby, sportovní služby a služby pro soukromé domácnosti a nemá za cíl zahrnout kteroukoli z výjimek stanovených jinde v této směrnici. Na tyto služby by se měl vztahovat pouze zjednodušený režim).“

4 Článek 10 této směrnice, nadepsaný „Zvláštní výjimky pro veřejné zakázky na služby“, v písm. h) stanoví:

„Tato směrnice se nevztahuje na veřejné zakázky na služby, které se týkají:

[…]

h) služeb civilní obrany, civilní ochrany a prevence nebezpečí poskytovaných neziskovými organizacemi nebo sdruženími těchto kódů CPV: 75250000-3 [požární ochrana a záchranné služby], 75251000-0 [požární ochrana], 75251100-1 [hašení požárů], 75251110-4 [prevence požárů], 75251120-7 [hašení lesních požárů], 75252000-7 [záchranné služby], 75222000-8 [civilní obrana]; 98113100-9 [služby v oblasti bezpečnosti jaderných materiálů] a 85143000-3 [sanitní služby] s výjimkou služeb sanitní přepravy pacientů;

[…]“

5 Kapitola I týkající se „[sociálních a jiných zvláštních služeb]“ hlavy III, nadepsané „Zvláštní režimy zadávání veřejných zakázek“, uvedené směrnice obsahuje články 74 až 77.

6 Článek 77 směrnice 2014/24, nadepsaný „Vyhrazené veřejné zakázky na některé služby“, stanoví:

„1. Členské státy mohou stanovit, že veřejní zadavatelé mohou vyhradit organizacím právo na účast na řízeních o zadání veřejných zakázek výlučně na služby v oblasti zdravotní péče a sociální péče a kulturní služby uvedené v článku 74 a kódů CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizace uvedená v odstavci 1 musí splňovat všechny tyto podmínky:

a) jejím cílem je plnit úkoly veřejné služby související s poskytováním služeb uvedených v odstavci 1;

b) zisky se znovu investují za účelem dosažení cíle organizace. Jsou-li zisky rozdělovány nebo přerozdělovány, je třeba vycházet z participačních kritérií;

c) struktury řízení či vlastnictví organizace plnící zakázku musí vycházet z podílu zaměstnanců na vlastnictví či z participačních zásad, nebo musí vyžadovat aktivní účast zaměstnanců, uživatelů či zúčastněných stran a

d) v předchozích třech letech nezadal příslušný veřejný zadavatel organizaci veřejnou zakázku na dotčené služby podle tohoto článku.

[…]“

Německé právo

7 V ustanovení § 107 odst. 1 bodu 4 Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (zákon proti omezování hospodářské soutěže), ze dne 26. června 2013 (BGB1, s. 1750), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „GWB“), se stanoví:

„Obecné výjimky

1. Tato [čtvrtá] část se nevztahuje na zadávání veřejných zakázek nebo udělování koncesí:

[…]

(4) v oblasti služeb civilní obrany, civilní ochrany a prevence nebezpečí poskytovaných neziskovými organizacemi nebo sdruženími těchto kódů CPV: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110 -4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 a 85143000-3 s výjimkou služeb sanitní přepravy pacientů. Za neziskové organizace nebo sdružení se pro účely tohoto ustanovení považují zejména charitativní organizace, které jsou podle spolkového práva nebo práva spolkové země uznány za organizace civilní ochrany a obrany.“

8 Podle § 2 odst. 1 Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (Rettungsgesetz NRW – RettG NRW) (zákon Severního Porýní-Vestfálska o záchranné a pohotovostní záchranné službě a o přepravě pacientů poskytovaných podnikateli), ze dne 24. listopadu 1992, záchranná služba zahrnuje záchranné operace, přepravu pacientů a péči o větší počet zraněných či nemocných v případě katastrof velkého rozsahu. Podle § 2 odst. 2 první věty tohoto zákona je úkolem pohotovostní záchranné služby provádět u akutních pacientů v terénu opatření k záchraně života, zajistit jejich způsobilost k přepravě a přepravit je při zachování této způsobilosti a zamezení zhoršení jejich stavu mj. vozem pohotovostní služby nebo sanitním vozem do nemocnice vhodné pro další péči. Podle § 2 odst. 3 uvedeného zákona je náplní přepravy pacientů poskytování odborné pomoci nemocným, zraněným a dalším osobám, které potřebují péči a nejsou uvedeny v odstavci 2 téhož ustanovení, a přepravit je pod dohledem odborného personálu, například v sanitním voze.

9 V ustanovení § 26 odst. 1 druhé větě Zivilschutz- und Katastrophenhilfegesetz (zákon o civilní ochraně a pomoci při katastrofách), ze dne 25. března 1997 (BGBl. I, s. 726), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon o civilní ochraně“), se stanoví, že ke spolupráci za účelem plnění funkcí uvedených v daném zákoně jsou způsobilé zejména Arbeiter-Samariter-Bund (Záchranná služba

Asociace Samaritánů), Deutsche Lebensrettungsgesellschaft (Německá společnost za záchranu životů), Deutsches Rotes Kreuz (Německý červený kříž), Johanniter-Unfall-Hilfe (Dobrovolníci sv. Jana) a Malteser-Hilfsdienst (Maltézská pomoc).

10 V ustanovení § 18 odst. 1 první větě a odst. 2 Gesetz über den Brandschutz, die Hilfeleistung und den Katastrophenschutz (zákon o požární ochraně, poskytování pomoci a civilní obraně), ze dne 17. prosince 2015 (dále jen „zákon o požární ochraně“) se stanoví:

„(1) Soukromé charitativní organizace pomáhají při neštěstích a v krizových stavech, zásazích velkého rozsahu a katastrofách, pokud oznámily nejvyššímu dohledovému orgánu svoji připravenost k součinnosti a tento orgán konstatoval obecnou způsobilost k součinnosti a potřebu součinnosti (uznané charitativní organizace). […]

(2) Pro organizace uvedené v § 26 odst. 1 druhé větě [zákona o civilní ochraně] není potřebné prohlášení o připravenosti k součinnosti ani konstatování obecné způsobilosti.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 V březnu 2016 město Solingen rozhodlo o tom, že znovu zadá veřejnou zakázku na záchranné služby na období pěti let. Projekt zakázky se zejména týkal využívání městských záchranných vozidel jednak pro pohotovostní zásahy, kdy je hlavním úkolem péče o akutní pacienty poskytovaná zdravotnickým záchranářem ve spolupráci se sanitářem, a jednak pro sanitní přepravu, kdy je hlavním úkolem péče o pacienty poskytovaná sanitářem ve spolupráci s pomocníkem záchranné služby.

12 Město Solingen neuveřejnilo oznámení o zakázce v *Úředním věstníku Evropské unie*. Naopak dne 11. května 2016 vyzvalo čtyři charitativní organizace, včetně tří vedlejších účastníků řízení před předkládajícím soudem, k předložení nabídek.

13 Po obdržení nabídek byla sporná zakázka zadána Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV a Malteser Hilfsdienst eV, přičemž každé z nich byla přidělena jedna ze dvou částí, na které byla tato zakázka rozdělena.

14 Společnost Falck Rettungsdienste, která je poskytovatelem záchranných a zdravotnických služeb, jakož i skupina Falck A/S, do které patří společnost Falck Rettungsdienste (dále jen společně „Falck a další“), městu Solingen vytýkají, že spornou zakázku zadalo bez předchozího zveřejnění oznámení o zakázce v *Úředním věstníku Evropské unie*. Falck a další proto podaly stížnost k Vergabekammer Rheinland (komise pro zadávání veřejných zakázek pro Porýní, Německo), kterou se domáhaly konstatování, že zadávacím řízením byla porušena jejich práva a město Solingen je povinno, pokud by nadále mělo v úmyslu zadat spornou zakázku, zadat ji na základě zadávacího řízení, které bude v souladu s unijním právem.

15 Rozhodnutím ze dne 19. srpna 2016 tento orgán odmítl tuto stížnost jako nepřípustnou.

16 Falck a další podaly proti rozhodnutí Komise pro zadávání veřejných zakázek pro Porýní odvolání k Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo). Tomuto orgánu vytýkají, že nevyložil § 107 odst. 1 bod 4 první větu GWB, jehož znění se v každém ohledu shoduje s čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, v souladu s touto směrnicí.

17 Před Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu) Falck a další tvrdí, že záchranné služby, o které se jedná ve věci v původním řízení, nepředstavují služby prevence nebezpečí. Pojem „prevence nebezpečí“ se týká pouze prevence rizik spojených s velkým počtem osob v extrémních situacích, takže nemá vlastní význam a nevztahuje se na prevenci rizik pro život a zdraví jednotlivců. Z toho vyplývá, že se na kvalifikovanou sanitní přepravu, která kromě přepravy zahrnuje

i péči poskytovanou sanitářem ve spolupráci s pomocníkem záchranné služby (dále jen „kvalifikovaná sanitní přeprava“), nevztahuje výjimka stanovená v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, neboť představuje pouze službu sanitní přepravy pacientů.

18 Mimoto vnitrostátní zákonodárce nemůže rozhodnout, že tři vedlejší účastníci řízení před předkládajícím soudem jsou neziskovými organizacemi nebo sdruženími pouze z toho důvodu, že je vnitrostátní právo považuje za charitativní organizace v souladu s § 107 odst. 1 bodem 4 druhou větou GWB. Podmínky, kterým podle unijního práva podléhá kvalifikace „neziskové organizace“, jsou totiž přísnější vzhledem k rozsudkům ze dne 11. prosince 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a další (C-113/13, EU:C:2014:2440), jakož i ze dne 28. ledna 2016, CASTA a další (C-50/14, EU:C:2016:56) nebo přinejmenším vzhledem k čl. 77 odst. 1 směrnice 2014/24.

19 Předkládající soud má za to, že odvolání podanému Falck a dalšími by mohlo být vyhověno, kdyby nebyla splněna alespoň jedna z podmínek pro uplatnění výjimky stanovená v § 107 odst. 1 bodě 4 GWB. Je tedy třeba určit, zaprvé zda se sporná zakázka týká služeb prevence nebezpečí, zadruhé od jakého okamžiku lze podmínky pro získání statusu neziskové organizace nebo sdružení považovat za splněné a zatřetí povahu služeb, na které se vztahuje pojem „služby sanitní přepravy pacientů“ použitý v tomto ustanovení.

20 Předkládající soud má za to, že zatímco civilní obrana zahrnuje nepředvídatelné velké katastrofy v době míru, u civilní ochrany se jedná o ochranu civilního obyvatelstva v době války. Pojem „služby prevence nebezpečí“ by však mohl zahrnovat služby prevence rizik pro zdraví a život jednotlivců, kdyby tyto služby reagovaly na okamžitou hrozbu spojenou s obecnými riziky, jako je požár, nemoci nebo nehody. Tento výklad pojmu „prevence nebezpečí“ je o to nezbytnější, jelikož restriktivní koncepce obhajovaná Falck a dalšími mu nepřiznává žádný vlastní normativní obsah, protože se někdy zaměňuje s pojmem „civilní obrana“ nebo „civilní ochrana“.

21 Kromě toho cílem výjimky stanovené v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, který je objasněn v první větě bodu 28 odůvodnění této směrnice, je umožnit neziskovým organizacím nadále působit v oblasti pohotovostních služeb pro blaho občanů bez rizika, že by byly vyloučeny z trhu z důvodu přílišné konkurence komerčních podniků. Vzhledem k tomu, že neziskové organizace nebo sdružení působí především v oblasti každodenních záchranných služeb pro jednotlivce, nedosáhla by tato výjimka svého cíle, pokud by se vztahovala pouze na služby prevence velkých katastrof.

22 Předkládající soud si také klade otázku, zda pravidlo uvedené v § 107 odst. 1 bodě 4 druhé větě GWB je slučitelné s pojmem „neziskové organizace nebo sdružení“ v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, jelikož právní uznání statusu organizace civilní ochrany a obrany podle vnitrostátního práva nemusí nutně záviset na tom, zda je organizace nezisková.

23 V tomto ohledu předkládající soud pochybuje o argumentu Falck a dalších, že nezisková organizace musí splňovat další podmínky vyplývající z čl. 77 odst. 2 směrnice 2014/24, nebo dokonce z rozsudků ze dne 11. prosince 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a další (C-113/13, EU:C:2014:2440), jakož i ze dne 28. ledna 2016, CASTA a další (C-50/14, EU:C:2016:56).

24 Předkládající soud dále uvádí, že se na služby prevence nebezpečí, zahrnuté v kódu CPV 85143000-3 (sanitní služby), vztahuje výjimka stanovená v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 (dále jen „výjimka“), s výhradou „služeb sanitní přepravy pacientů“ (dále jen „výhrada“). V této souvislosti vzniká otázka, zda se tato výhrada týká pouze přepravy pacienta sanitním vozem bez jakékoliv lékařské péče, nebo zda zahrnuje také kvalifikovanou sanitní přepravu, při které se pacientovi dostane lékařské pomoci.

25 V tomto kontextu se Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Jedná se při péči o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytované zdravotnickým záchranářem/sanitářem a při péči o pacienty v sanitním voze poskytované sanitářem/pomocníkem zdravotnické záchranné služby o ‚služby civilní obrany, civilní ochrany a prevence nebezpečí' ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice [2014/24/], které spadají pod kódy CPV 75252000-7 (záchranné služby) a 85143000-3 (sanitní služby)?

2) Lze čl. 10 písm. h) směrnice [2014/24] vykládat tak, že ‚neziskové organizace nebo sdružení' jsou zejména takové charitativní organizace, které jsou podle vnitrostátního práva uznány za organizace civilní ochrany a obrany?

3) Jsou ‚neziskovými organizacemi nebo sdruženími' ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice [2014/24] takové organizace, jejichž cíl spočívá v plnění úkolů veřejného zájmu, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku a které reinvestují případné zisky za účelem dosažení cíle organizace?

4) Je přeprava pacienta v sanitním voze pod dohledem sanitáře/pomocníka zdravotnické záchranné služby (tzv. kvalifikovaná sanitní přeprava) ‚službou sanitní přepravy pacientů' ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice [2014/24], která není dotčena výjimkou a na kterou se vztahuje tato směrnice?"

K předběžným otázkám

K první a čtvrté otázce

26 Na úvod je třeba zdůraznit, jak to činí předkládající soud, že péče o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovaná zdravotnickým záchranářem/sanitářem a kvalifikovaná sanitní přeprava nepředstavují ani „služby civilní obrany" ani „služby civilní ochrany".

27 Je tudíž třeba konstatovat, že podstatou první a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je nutno posuzovat společně, je, zda musí být čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 vykládán v tom smyslu, že péče o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovaná zdravotnickým záchranářem/sanitářem a kvalifikovaná sanitní přeprava spadají pod pojem „služby prevence nebezpečí" a pod kódy CPV 75252000-7 (záchranné služby) a 85143000-3 (sanitní služby), takže jsou vyňaty z oblasti působnosti této směrnice, anebo že jsou tyto služby „službami sanitní přepravy pacientů", které z tohoto důvodu podléhají zvláštnímu režimu stanovenému pro sociální a jiné zvláštní služby.

28 Je třeba zdůraznit, že směrnice 2014/24 nedefinuje pojem „prevence nebezpečí" a podle ustálené judikatury platí, že jak z požadavků jednotného použití unijního práva, tak ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (zejména viz rozsudky ze dne 18. ledna 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, bod 11, a ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, EU:C:2000:468, bod 43).

29 I když pojmy „civilní ochrana" a „civilní obrana" odkazují na situace, ve kterých je třeba čelit kolektivní újmě, jako například zemětřesení, tsunami nebo válka, nutně z toho nevyplývá, že pojem „prevence nebezpečí", který je rovněž uveden v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, musí mít takový kolektivní rozměr.

30 Z doslovného a kontextuálního výkladu čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 totiž vyplývá, že se „prevence nebezpečí“ týká jak kolektivních, tak individuálních rizik.

31 Zaprvé samotné znění tohoto ustanovení uvádí různé kódy CPV, které odkazují na rizika, která mohou být kolektivní i individuální. To se týká zejména kódů CPV 75250000-3 (požární ochrana a záchranné služby), 75251000-0 (požární ochrana), 75251100-1 (hašení požárů), 75251110-4 (prevence požárů), a zejména s ohledem na předmět sporu v původním řízení, kódy 75252000-7 (záchranné služby) a 85143000-3 (sanitní služby).

32 Zadruhé požadavek, aby prevence nebezpečí měla kolektivní rozměr, by tento výraz zbavil jakéhokoli vlastního obsahu, neboť tento pojem by pak byl systematicky zaměňován buď s civilní ochranou, nebo civilní obranou. Přitom pokud ustanovení unijního práva umožňuje několik výkladů, musí být upřednostněn ten, který může zajistit jeho užitečný účinek (rozsudek ze dne 24. února 2000, Komise v. Francie, C-434/97, EU:C:2000:98, bod 21).

33 Zatřetí tento výklad čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 je z kontextuálního hlediska potvrzen bodem 28 odůvodnění této směrnice. Tento bod odůvodnění totiž v první větě uvádí, že „[t]ato směrnice by se neměla vztahovat na některé pohotovostní služby, pokud je poskytují neziskové organizace nebo sdružení, neboť v případě, že by museli být poskytovatelé těchto služeb vybíráni v souladu s postupy stanovenými v této směrnici, by bylo obtížné zachovat zvláštní povahu těchto organizací“. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že se výjimka z uplatnění této směrnice neomezuje pouze na pohotovostní služby poskytované v případě kolektivních rizik. Kromě toho je třeba konstatovat, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, že činnost charitativních organizací, o které se jedná ve věci v původním řízení, především spočívá v záchranných službách, které se zpravidla týkají zásahů individuální a každodenní povahy. Právě díky zkušenostem získaným při výkonu těchto každodenních záchranných služeb jsou tyto neziskové organizace nebo sdružení podle předkládajícího soudu schopny operativně poskytovat služby „civilní ochrany“ a „civilní obrany“.

34 Začtvrté a jak uvedla německá vláda ve svých písemných vyjádřeních, kdyby se prevence nebezpečí, a v důsledku toho obecné výjimka uvedená v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 omezovala na záchranné zásahy v případě mimořádných situací, nemusel by unijní normotvůrce jako výjimku z výjimky uvádět jednoduchou sanitní přepravu. V tomto ohledu je třeba mít za to, jak uvedl generální advokát v bodě 48 svého stanoviska, že pokud tento normotvůrce považoval za nutné uvést „služby sanitní přepravy pacientů“, bylo to proto, že jinak by tyto služby musely spadat pod výjimku stanovenou v tomto ustanovení.

35 Z toho vyplývá, že cíle uvedeného v bodě 28 odůvodnění směrnice 2014/24 by nebylo dosaženo, pokud by se pojem „prevence nebezpečí“ měl chápat tak, že odkazuje pouze na prevenci kolektivních rizik.

36 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba dospět k závěru, že jak péče o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovaná zdravotnickým záchranářem/sanitářem, tak kvalifikovaná sanitní přeprava nespadají pod pojem „prevence nebezpečí“ ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24.

37 Zbývá tedy určit, zda se na tyto dvě služby vztahuje některý z kódů CPV uvedený v tomto ustanovení.

38 Úvodem je třeba poukázat na strukturu čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, který obsahuje výjimku a výjimku z výjimky. Toto ustanovení totiž vylučuje veřejné zakázky na služby civilní obrany, civilní ochrany a prevence nebezpečí z oblasti působnosti standardních pravidel o zadávání veřejných zakázek při splnění dvojí podmínky, a sice že tyto služby odpovídají kódům CPV uvedeným v tomto ustanovení a jsou poskytovány neziskovými organizacemi nebo sdruženími. Tato výjimka z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek obsahuje však výjimku v tom smyslu, že nepokrývá služby sanitní přepravy pacientů, na které se vztahuje zjednodušený režim pro zadávání veřejných zakázek stanovený v článcích 74 až 77 směrnice 2014/24.

39 Cílem výjimky je, jak vyplývá z bodu 28 odůvodnění uvedené směrnice, zachovat zvláštní povahu neziskových organizací nebo sdružení tím, že se zabrání tomu, aby podléhaly postupům stanoveným touto směrnicí. V tomtéž bodě odůvodnění se však uvádí, že tato výjimka nesmí jít nad rámec toho, co je nezbytně nutné.

40 V tomto kontextu, a jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 64 svého stanoviska, není pochyb o tom, že se na péči o akutní pacienty, která je navíc poskytována ve vozidle zdravotnické záchranné služby zdravotnickým záchranářem/sanitářem, vztahuje kód CPV 75252000-7 (záchranné služby).

41 Je proto nezbytné posoudit, zda kvalifikovaná sanitní přeprava může rovněž spadat pod tentýž kód nebo pod kód CPV 85143000-3 (sanitní služby).

42 V tomto ohledu z formulace první předběžné otázky podle všeho vyplývá, že kvalifikovaná sanitní přeprava neodpovídá přepravě akutních pacientů. Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 33 svého stanoviska, předkládající soud rozlišoval mezi péčí o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby od péče o pacienty v sanitním voze poskytované sanitářem/pomocníkem zdravotnické záchranné služby. Je tedy třeba konstatovat, že se posledně uvedená péče, kterou předkládající soud označuje za kvalifikovanou sanitní přepravu, neposkytuje prostřednictvím vozidla zdravotnické záchranné služby se vším příslušným specializovaným zdravotnickým vybavením, ale prostřednictvím sanitního vozu, který může být pouze dopravním prostředkem.

43 Z článku 10 písm. h) ve spojení s bodem 28 odůvodnění směrnice 2014/24 přitom vyplývá, že výjimky z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek stanovené v tomto ustanovení ve prospěch služeb prevence nebezpečí mohou využít pouze některé pohotovostní služby poskytované neziskovými organizacemi nebo sdruženími a tato výjimka nesmí jít nad rámec toho, co je nezbytně nutné.

44 Z toho vyplývá, že výjimka z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek stanovená v čl. 10 písm. h) uvedené směrnice je neoddělitelně spjata s existencí pohotovostní služby.

45 Z toho vyplývá, že přítomnost kvalifikovaného personálu v sanitním voze nemůže sama o sobě postačovat k tomu, aby prokázala existenci sanitní služby spadající pod kód CPV 85143000-3.

46 Pohotovost však může být prokázána, přinejmenším potenciálně, v případě, že je nutné přepravit pacienta, u kterého existuje nebezpečí zhoršení jeho zdravotního stavu během této přepravy. Pouze za těchto okolností by kvalifikovaná sanitní přeprava mohla spadat do působnosti výjimky z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek stanovené v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24.

47 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že na jednání před Soudním dvorem město Solingen i německá vláda v podstatě uvedly, že kvalifikovaná sanitní přeprava je charakteristická tím, že kvůli zdravotnímu stavu pacienta může v dopravním prostředku kdykoli nastat pohotovostní situace.

48 Z důvodu existence nebezpečí zhoršení zdravotního stavu pacienta během jeho přepravy by tedy ve vozidle měl být personál řádně vyškolený v oblasti první pomoci, aby byl schopen postarat se o pacienta, a případně mu poskytnout neodkladnou lékařskou péči, kterou by mohl potřebovat.

49 Rovněž je třeba upřesnit, že riziko zhoršení zdravotního stavu pacienta by mělo být v zásadě posuzováno objektivně.

50 Z toho vyplývá, že kvalifikovaná sanitní přeprava může představovat „sanitní službu“, na kterou se vztahuje kód CPV 85143000-3 uvedený v čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, pouze tehdy, pokud je tato služba skutečně poskytována personálem řádně vyškoleným v oblasti první pomoci a zaměřuje se na pacienta, u kterého existuje nebezpečí zhoršení jeho zdravotního stavu během přepravy.

51 Na první a čtvrtou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 musí být vykládán v tom smyslu, že výjimka z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek, kterou toto ustanovení stanoví, zahrnuje péči o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovanou zdravotnickým záchranářem/sanitářem, na kterou se vztahuje kód CPV 75252000-7 (záchranné služby), jakož i kvalifikovanou sanitní přepravu, na kterou se vztahuje kód CPV 85143000-3 (sanitní služby), pokud je v případě kvalifikované sanitní přepravy tato služba skutečně poskytována personálem řádně vyškoleným v oblasti první pomoci a zaměřuje se na pacienta, u kterého existuje nebezpečí zhoršení jeho zdravotního stavu během přepravy.

Ke druhé a třetí otázce

52 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 vykládán v tom smyslu, že zaprvé brání tomu, aby charitativní organizace uznané vnitrostátním právem za organizace civilní ochrany a obrany byly považovány za „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uznání statusu charitativní organizace není podle vnitrostátního práva závislé na tom, zda je organizace nezisková, a zadruhé organizace nebo sdružení, jejichž cíl spočívá v plnění sociálních úkolů, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku a reinvestují případné zisky za účelem dosažení cíle organizace nebo sdružení, představují „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení.

53 V prvé řadě stačí konstatovat, že ze samotného předkládacího rozhodnutí vyplývá, že právní uznání statusu organizace civilní ochrany a obrany podle německého práva na základě § 107 odst. 1 bodu 4 druhé věty GWB nutně nezávisí na tom, zda je dotyčná organizace nezisková.

54 V ustanovení § 26 odst. 1 druhé větě zákona o civilní ochraně se pouze uvádí, že ke spolupráci za účelem plnění funkcí uvedených v tomto zákoně jsou způsobilé zejména Záchranná služba Asociace Samaritánů, Německá společnost za záchranu života, Německý červený kříž, Dobrovolníci sv. Jana a Maltézská pomoc. Osvědčení o způsobilosti takto udělené těmto pěti charitativním organizacím je podle § 18 odst. 2 zákona o požární ochraně osvobozuje od povinnosti potvrzení jejich obecné způsobilosti k součinnosti při neštěstích a v krizových stavech, zásazích velkého rozsahu a katastrofách.

55 Zdá se také, že ani § 26 odst. 1 druhá věta zákona o civilní ochraně, ani § 18 odst. 2 zákona o požární ochraně neuvádějí, zda a do jaké míry je zohledněn neziskový účel činnosti a zda je podmínkou pro uznání statusu charitativní organizace.

56 Za těchto podmínek nemůže přiznání statusu „organizace civilní ochrany a obrany“ podle německého práva s jistotou zaručit, že subjekty, které mají tento status, nesledují ziskový účel.

57 Je však třeba zdůraznit, že ve svých písemných vyjádřeních Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch-Land (místní pobočka Záchranné služby Asociace Samaritánů v Bergisch-Land) uvedla, že aby osoba nebyla zbavena svého statusu neziskové organizace, musí v souladu s § 52 Abgabenordnung (daňový zákoník) trvale vykonávat činnost, jejímž cílem je nezištně přinášet určité komunitě užitek v hmotné, duchovní nebo morální oblasti.

58 V tomto ohledu přísluší předkládajícímu soudu, aby posoudil, zda lze § 107 odst. 1 bod 4 druhou větu GWB ve spojení s § 52 daňového zákoníku vykládat v souladu s požadavky čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24.

59 V druhé řadě „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 jsou takové organizace, jejichž cíl spočívá v plnění sociálních úkolů, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku a případné zisky reinvestují za účelem dosažení cíle organizace nebo sdružení.

60 V tomto ohledu je třeba poznamenat, jak uvedl generální advokát v bodech 74 až 77 svého stanoviska, že neziskové organizace nebo sdružení, o nichž se zmiňuje bod 28 odůvodnění směrnice 2014/24, nemusí navíc splňovat podmínky stanovené v čl. 77 odst. 2 uvedené směrnice. Neexistuje totiž žádná rovnocennost mezi těmito organizacemi nebo sdruženími zmíněnými v uvedeném bodě 28 odůvodnění na jedné straně a „organizacemi, u nichž zaměstnanci mají podíl na vlastnictví či aktivně se účastní jejího vedení“, jakož i „stávajícími organizacemi, jako jsou družstva“, zmíněnými v bodě 118 odůvodnění této směrnice na straně druhé. Nemůže být tudíž dána ani rovnocennost mezi čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24, který vylučuje určité činnosti neziskových organizací nebo sdružení z působnosti této směrnice, a článkem 77 této směrnice, který podřizuje určité činnosti organizací, u nichž zaměstnanci mají podíl na vlastnictví či aktivně se účastní jejího vedení, a stávající organizace, jako jsou družstva, mírnějšímu režimu stanovenému v článcích 74 až 77 směrnice 2014/24.

61 Na druhou a třetí otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 musí být vykládán v tom smyslu, že zaprvé brání tomu, aby charitativní organizace uznané vnitrostátním právem jako organizace civilní ochrany a obrany byly považovány za „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uznání statusu charitativní organizace není podle vnitrostátního práva závislé na tom, zda je organizace nezisková, a zadruhé aby organizace nebo sdružení, jejichž cíl spočívá v plnění sociálních úkolů, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku a případné zisky reinvestují za účelem dosažení cíle organizace nebo sdružení, představovaly „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K nákladům řízení

62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Článek 10 písm. h) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES musí být vykládán v tom smyslu, že výjimka z uplatnění pravidel o zadávání veřejných zakázek, kterou toto ustanovení stanoví, zahrnuje péči o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovanou zdravotnickým záchranářem/sanitářem, na kterou se vztahuje kód CPV [*Common Procurement Vocabulary*; Společný slovník pro veřejné zakázky] 75252000-7 (záchranné služby), jakož i kvalifikovanou sanitní přepravu, která kromě přepravy zahrnuje i péči poskytovanou sanitářem ve spolupráci s pomocníkem záchranné služby a na kterou se vztahuje kód CPV 85143000-3 (sanitní služby), pokud je v případě uvedené kvalifikované sanitní přepravy tato služba skutečně poskytována řádně vyškoleným personálem v oblasti první pomoci a zaměřuje se na pacienta, u kterého existuje nebezpečí zhoršení jeho zdravotního stavu během přepravy.**

2) **Článek 10 písm. h) směrnice 2014/24 musí být vykládán v tom smyslu, že zaprvé brání tomu, aby charitativní organizace uznané vnitrostátním právem jako organizace civilní ochrany a obrany byly považovány za „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uznání statusu charitativní organizace není podle vnitrostátního práva závislé na tom, zda je organizace nezisková, a zadruhé aby organizace nebo sdružení, jejichž cíl spočívá v plnění sociálních úkolů, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku a případné zisky reinvestují za účelem dosažení cíle organizace nebo sdružení, představovaly „neziskové organizace nebo sdružení“ ve smyslu tohoto ustanovení.**

Podpisy.